

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Eugeniusz Wildowicz

SSN Paweł Wiliński (sprawozdawca)

w sprawie **R. O.**

oskarżonego o czyn z art. 207 § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 18 października 2023 r.

skargi prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 4 lipca 2023 r, sygn. akt IX Ka 677/23,

uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w Piasecznie z dnia 18 stycznia 2023 r.,

sygn. akt II K 355/22 i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Warszawie do ponownego rozpoznania w
postępowaniu odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 355/22, Sąd Rejonowy w Piasecznie ustalił, że w ramach zarzucanego mu czynu (zakwalifikowanego z art. 207 § 1 k.k.) R. O. w dniu 1 stycznia 2021 r. w m. K., gm. G. znieważył żonę M. O. używając wobec niej słów powszechnie uważanych za obelżywe i kwalifikując ten czyn z art. 216 § 1 k.k. na podstawie art. 66 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 67 § 1 k.k.

postępowanie karne wobec oskarżonego R. O. warunkowo umorzył na okres próby roku. Nadto, zasądził od oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej M. O. kwotę 500 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Po rozpoznaniu apelacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej, Sąd Okręgowy w Warszawie, wyrokiem z dnia 4 lipca 2023 r, sygn. akt IX Ka 677/23, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę R. O. przekazał do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Piasecznie.

Skargę od wyroku Sądu odwoławczego wniósł prokurator, zarzucając:

„naruszenie art. 437 § 2 k.p.k., poprzez uchylenie wyroku Sądu Rejonowego w Piasecznie z dnia 18 stycznia 2023 r., sygn. akt II K 355/22 i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania na skutek błędnego uznania, że zachodzi podstawa do takiego rozstrzygnięcia określona w art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k. w postaci konieczności przeprowadzenia na nowo przewodu w całości”.

Podnosząc powyższe, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy właściwemu sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na skargę pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej wskazał, że podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone w apelacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga prokuratora jest zasadna, co spowodowało konieczność uchylenia wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie i przekazania sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Zaskarżony skargą wyrok wydano bowiem z rażącą obrazą art. 437 § 2 k.p.k.

Zgodnie z przepisem art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k. uchylenie orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania może nastąpić wyłącznie w wypadkach wskazanych w art. 439 § 1 k.p.k., art. 454 k.p.k. lub jeśli jest konieczne przeprowadzenie na nowo przewodu w całości. Zakres kontroli dokonywanej przez Sąd Najwyższy po wniesieniu skargi na wyrok sądu odwoławczego, o którym mowa w art. 539a § 1 k.p.k., ogranicza się do zbadania, czy stwierdzone przez sąd odwoławczy uchybienie daje podstawę do wydania orzeczenia kasatoryjnego (tak

uchwała 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2018 r., I KZP 13/17, OSNKW 2018, z. 3, poz. 23).

Analiza uzasadnienia zaskarżonego skargą wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie nie potwierdziła, aby podstawą wydania orzeczenia kasatoryjnego była którakolwiek z podstaw wskazanych w art. 437 § 2 k.p.k., w tym powołana jako podstawa zaskarżonego rozstrzygnięcia konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości. Sąd Najwyższy orzekający w niniejszym składzie opowiada się za ścisłą wykładnią podstawy uchylenia orzeczenia, jaką jest "konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości".

W uchwale Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 2019 r., I KZP 3/19 (OSNK 2019, z. 6, poz. 31), stwierdzono, że „konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości, o której mowa w art. 437 § 2 zdanie drugie *in fine* k.p.k., jako powód uchylenia przez sąd odwoławczy zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, zachodzi wówczas, gdy orzekający sąd pierwszej instancji naruszył przepisy prawa procesowego, co skutkowało, w realiach sprawy, nierzetelnością prowadzonego postępowania sądowego, uzasadniającą potrzebę powtórzenia (przeprowadzenia na nowo) wszystkich czynności procesowych składających się na przewód sądowy w sądzie pierwszej instancji”. W orzecznictwie Sądu Najwyższego zgodnie stwierdza się, że podstawy takiej nie stanowi konieczność przeprowadzenia na nowo oceny zgromadzonego materiału dowodowego (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dni: 15 grudnia 2021 r., III KS 24/21; 9 marca 2023 r., III KS 84/22).

Tymczasem w realiach przedmiotowej sprawy, Sąd odwoławczy w istocie zakwestionował jedynie dokonaną przez Sąd I instancji ocenę dowodów i na tej podstawie poczynione ustalenia faktyczne, a w konsekwencji także wadliwą kwalifikację prawną przypisanego oskarżonemu przestępstwa. Zarzucił również Sądowi I instancji pominięcie, że w definicji znęcania się z art. 207 § 1 k.k. mieści się również forma znęcania się psychicznego. Ponadto, uznał za potrzebną weryfikację zachowania oskarżonego za pomocą innych dowodów, np. za pomocą notatek policyjnych czy przesłuchania funkcjonariuszy Policji.

Zgodzić się należy z poglądem zaprezentowanym w treści skargi, że lektura uzasadnienia Sądu odwoławczego wskazuje co najwyżej na potrzebę

przeprowadzenia uzupełniającego postępowania dowodowego, a także na potrzebę dokonania odmiennej oceny dotychczas przeprowadzonych dowodów. Wbrew odmiennym zapatrywaniom Sądu Okręgowego w Warszawie, w obecnym stanie prawnym Sąd odwoławczy ma obowiązek reformatoryjnego orzekania, nie zaś tylko kontrolowania trafności zaskarżonego rozstrzygnięcia. Nie stoi temu na przeszkodzie okoliczność, że Sąd I instancji dokonał takiego zakresu ustaleń faktycznych, który odpowiadał zmienionej w stosunku do aktu oskarżenia kwalifikacji prawnej czynu (z art. 207 § 1 k.k. na art. 216 § 1 k.k.), a zdaniem Sądu odwoławczego zasadna była pierwotna kwalifikacja, skoro Sąd II instancji nie wykazał konieczności przeprowadzenia na nowo wszystkich dowodów w sprawie, a jedynie wyciągnięcia z nich odmiennych wniosków i ewentualnego uzupełnienia postępowania o kilka innych dowodów.

Biorąc pod uwagę merytoryczny charakter postępowania odwoławczego i wynikające z tego obowiązki Sądu II instancji, Sąd Okręgowy zobowiązany był wskazać w uzasadnieniu swojego wyroku wytyczne samodzielnie zrealizować. Dopiero, gdyby w wyniku tak przeprowadzonego postępowania ujawniła się jedna z podstaw uchylenia wyroku wskazana w art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k., otwierałoby to drogę do wydania takiego orzeczenia. Uchylenie zaś wyroku z powodu niepełnych czy częściowo nieprawidłowych ustaleń faktycznych stanowi naruszenie art. 437 § 2 zd. 2 k.p.k.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji wyroku.

[SOP]

[ał]